

Den danska kungafamiljen på Jens Henriksens tid

Harald Gustafsson

Jens Henriksen, eller Jöns Henriksson, eller Jens Henrichsen, eller Janus Henrici – på den tiden stavade man namnen som man tyckte de lät, det kunde bli olika varje gång, och man översatte dem gärna mellan olika språk – föddes 1622 på Själland. På hans gravinskrift, som han antagligen skrivit själv, anges han som född ”i Frederiksborg”.

Frederiksborg var – och är – det stora slott som ligger intill staden Hillerød. Kanske valde han att skriva Frederiksborg i stället för Hillerød eftersom det låter ståtligare med ett slott, men det är troligare att det betyder att han faktiskt var född på slottets marker.

Slottsträdgårdsmästaren hette Henrik, och mycket pekar på att Jöns var hans son. ”Henriksen” är ju ett fadersnamn – Henriks son.

Bilden föreställer Fredriksborgs slott, som det såg ut innan Christian IV ändrade om framför allt huvudbyggnaden 1601. Den är troligen målad av Hans Knieper och går att se i original i Sverige och i en kopia i Danmark. Den är rolig för den innehåller många detaljer. Mannen på hästen är Frederik II, far till Christian. Foto: Hans Thorwid/Nationalmuseum.

Om Jens alltså växte upp i slottets omedelbara närhet har han haft många tillfällen att se den danska kungafamiljen, eftersom Frederiksborg var en av dess favoritbostäder. Som trädgårdsmästarens pojke har han säkert

ofta arbetat i anläggningarna runt slottet och där har kungliga vagnar ankommit och avgått, kungen och hans släktingar har ridit på jakt, de kungliga barnen har lekt och promenerat och kanske har någon av kungligheterna nådigt klappat gossen på huvudet där han stod och rensade en blomrabatt. Hans närhet till de kungliga skulle kunna vara en förklaring till att han valde att utforma sin egen park som en hyllning till hans dåvarande monark, Karl XI av Sverige.

Det kan därför vara intressant att se på vilka de kungliga var som Jens kunde få glimtar av, och säkert också höra ett och annat skvallras om, under sin barndom och ungdom.

Christian IV, kungen som visste bäst

Den danska kungafamiljen tillhörde huset Oldenburg, som kommit på tronen i Danmark, Norge och Sverige under Kalmarunionens tid. På Jens tid var Norge kvar i en underordnad ställning under Danmark. Danmark-Norge var ännu, precis som Sverige varit på medeltiden, ett valrike. Det var högadeln, samlad i det mäktiga riksrådet, som valde kung. I praktiken valde man dock sedan länge alltid den gamle kungens äldsta son, men för att bli vald måste han gå med på en så kallad handfästning, en rad löften som band honom vid att ge riksrådet ett stort inflytande över styrelsen.

Kungen på Jens Henriksens tid var Christian IV. Han hade blivit kung redan som 11-åring 1588 och dog först 1648, så han hade lång tid på sig att prägla in bilden av sig själv. Det gjorde han med besked och är nog än idag den mest kända av de danska kungarna. Han var en energisk och kraftfull person som gjorde intryck på människor och lämnade många spår efter sig. Mest känd idag är han kanske som byggherre, fast helst ville han nog bli hågkommen som en stor krigsherre. Han anlade en rad städer runt om i sina riken och länder, som han ofta, med för honom typisk brist på blygsamhet, gärna uppkallade efter sig själv: Kristiansand i Norge, Christianshavn vid Köpenhamn och Kristianstad i Skåne, till exempel. Kristianstad anlades som en svårintaglig fästningsstad ute i träskmarkerna; det var en spjutspets mot den svenska fienden.

Christian IV porträtterad ungefär 1640. Vid den tidpunkten hade Jens Henrichsen ännu inte börjat studera vid Köpenhamns universitet, så om han vid Frederiksborg mötte kungen kan synen ha varit denna. Målningen är gjord av Karel van Mander.

I Kalmarkriget 1611-1613 stod Christian IV som segerherre mot Sverige. Resultatet blev inga gränsändringar men Sverige måste punga ut med en enorm summa – Älvsborgs andra lösen – för att få tillbaka områdena kring Götaälvmynningen, Sveriges då enda kustrensa mot väster. Christian IV kände sig som segerherre.

Christian IV var mycket intresserad av konst och musik, han lät utbilda musiker i Italien och arkitektur tillhörde också hans amatörintressen. Han lät uppföra många byggnader och petade ofta i ritningarna för att få dem som han ville. Kyrkan i Kristianstad är det mest framträdande byggnadsminnet i dagens Sverige i den karaktäristiska nordeuropeiska renässansstil som han älskade. Han lät riva mer eller mindre hela det gamla Frederiksborgs slott och uppförde under de första decennierna av 1600-talet det praktfulla renässansslott som Jens Henriksen växte upp i. Utanför Köpenhamn byggde han lustslottet Rosenborg som närmast var hans favoritsommarstuga; idag ligger det mitt i staden i Kongens Have. Börsen i Köpenhamn, med sin karaktäristiska tvinnade spira, är också hans verk.

Börsen är inte bara en praktbyggnad utan var en verklig varubörs. Christian ville göra Köpenhamn till Nordeuropas handelsknutpunkt och försökte på olika sätt styra handeln dit. Handeln på Island och Färöarna gjordes till ett monopol för Köpenhamns borgare. Ett ostindiskt kompani grundades och Danmark skaffade sig en koloni i Indien. Men mycket av de ekonomiska planerna kom på skam. Kring 1620 gick stora delar av Europa in i en lång lågkonjunktur. Den danska exporten stördes kraftigt av trettioåriga kriget i Tyskland, som hade brutit ut 1618.

Christian IV ville gå in i kriget. Han ville skydda sina lutheranska trosbröder i Tyskland men han ville nog också gärna spela en glansroll i internationell politik. Riksrådet vägrade emellertid gå med på krig. Men eftersom Christian också var hertig av Holstein, söder om gränsen i det Tysk-romerska riket, gick han 1625 in i kriget i den egenskapen. Christian menade sig vara en stor fältherre men han led ett totalt nederlag i slaget vid Lutter am Barenberg 1626. De kejserliga trupperna struntade i att Danmark formellt inte var med i kriget och ockuperade hela Jylland.

Christian fick visserligen tillbaka allt land i freden 1629 men hans prestige och kanske också hans självkänsla var skadad.

Alla dessa händelser har Jens säkert hört om som barn. Förmodligen har han också märkt att ekonomin var dålig. De minskade exportintäkterna och de stora utgifterna för kriget körde statens finanser i botten och under resten av Christian IV:s tid var det inte plats till stora satsningar längre. Hans valspråk var ”regnam firmat pietas”, riket styrks av fromhet, men dess förkortning RFP började ironiskt uttydas ”riget fattes penge”, staten har inga pengar.

Christian IV var säkert inte lätt att ha att göra med. Hans många bevarade brev visar honom som en person som aldrig litade på att andra förstod sig lika bra på något som han själv ansåg sig göra. Han gav order om stort och smått, han förde krig och drev diplomati men engagerade sig också i en mängd praktiska detaljer. Till exempel gav han 1631 detaljerade order om hur kaniner skulle hållas vid Frederiksborg och 1633 order om att det skulle byggas ett nytt staket vid hönshuset samt att en rad diken skulle grävas eller förbättras på olika ställen i trädgården. Många gånger har säkert Jens fått rycka ut och hjälpa sin far när kungen ville ha något gjort i slottets trädgårdar. Och det var bäst att göra som han sa; han hotade gärna med att kasta olydiga anställda i ”hållet”, fängelsecellerna som låg flera meter under jorden i slottets porttorn.

Mer eller mindre lyckade kungasöner

Men kungafamiljen var förstås större än bara kungen. Någon drottning hade Jens Henriksen dock aldrig sett. Christian IV:s drottning hade varit Anna Cathrine från kurfurstendömet Brandenburg men hon dog redan 1612, tio år innan Jens föddes. Med henne hade han tre söner, Christian (född 1603), Frederik (1609) och Ulrik (1611). Hon hade också fött honom två döttrar och ytterligare en son men de hade dött som småbarn, som så många barn på den tiden. De unga herrarna har Jens säkert sett leka, promenera och rida kring slottet. Som många yngre furstesöner sökte Ulrik sin lycka i främmande arméer och dödades i sachsisk tjänst 1633; man får förmoda att Jens fick sitta av en sorgegudstjänst när

nyheten nått Danmark.

Den äldste, Christian, hade redan som sjuåring valts till tronföljare av riksrådet och kallades därför prins Christian (annars kallades de danska kungasönerna och kungadöttrarna hertigar och hertiginnor). Jens har säkert märkt att det fjäskades lite extra för honom. När Christian 1534 gifte sig med Magdalena Sibylla, dotter till kurfursten av Sachsen, hölls ett storslaget bröllop i Köpenhamn. Utländska och inländska dignitärer undfägnades med banketter, torneringar, baletter och fyrverkerier i flera dagar. Det gällde att visa upp att Danmark var på fötter igen efter krigsnederlaget, men festen var den dyraste som någonsin hållits i Danmark och gjorde statsfinanserna ännu sämre.

Det ville sig inte riktigt med prins Christian. Han hade svag hälsa och pappa kungen tycks aldrig ha litat på att han lärt sig något. Han fick en del uppdrag i rikets tjänst men alla blev de kortvariga. Han och hans Magdalena Sibylla höll hov på Nykøbings slott på Falster och där samlade de ivrigt på konst och vackra ting; idag skulle vi kalla dem designintresserade. Men det var dyrt och prins Christian måste ständigt komma till pappa och låna pengar eller bo hos honom för att bli försörjd, till Christian IV:s stora och välformulerat uttryckta irritation – ”att ha prinsen här är som att hålla en evig bröllopsfest”. Riksrådet ville inte betala; i valmonarkin hade riket i princip bara en relation till den valda kungen, inte till hela hans familj.

Den yngre sonen, hertig Frederik, såg nog inte Jens till så ofta. Christian IV hade lyckats göra honom till furstbiskop i Bremen och Verden, det vill säga furste över områden som före reformationen hade styrts av biskopar. Som många yngre kungasöner var han länge ogift; man ville inte skapa sidolinjer som riskerade att splittra dynastin. Men eftersom hans bror prins Christian inte fick några barn ville kungen säkra arvsföljden och gifte 1643 bort honom med Charlotte Amalie från Braunschweig-Lüneburg. Bröllopsfestligheterna kunde Jens nu se på nära håll, eftersom han året innan flyttat till Köpenhamn och börjat läsa på universitetet.

Den stora "halvkungliga" barnaskaran

Men det var inte bara Christian IV:s söner med drottningen som Jens kunde se röra sig i slottsträdgården. I själva verket hade Christian IV ett stort antal barn med andra kvinnor, barn som han erkände och tog sig an och som ingick i hovet och ofta reste runt med kungen till olika slott. Julen 1630 firade han just på Frederiksborg tillsammans med inte mindre än fjorton av sina barn. Det är nog framför allt dessa som Jens och andra hört skvallras om runt slottet och kanske tittade han nyfiket upp för slottsfasaden för att se en glimt av dem i de upplysta fönstren under julfirandet.

Medan drottningen ännu levde och strax därefter fick Christian IV två söner med olika kvinnor; han uppfostrade dem som adelsmän och gav dem efternamnet Gyldenløve. Men 1615 hade han träffat sitt livs kärlek. Det var den då bara 17-åriga adelsfröken Kirsten Munk. Han ville inleda ett förhållande med henne men hon och inte minst hennes mor Ellen Marsvin (som var änka och därför dotterns målsman) stretade emot; vad skulle det bli av henne när kungen tröttnat på henne? Men Christian IV lovade att han aldrig skulle tröttna på henne och att han skulle gifta sig med henne.

Att gifta sig med en adelsdam, även när hon som Kirsten tillhörde den allra högsta adeln, och göra henne till drottning var dock, enligt tidens sätt att se, omöjligt. De regerande husen i Europa gifte sig uteslutande med varandra. Det skulle skada kungens och landets anseende internationellt om han ingick en sådan mesallians och andra adelsfamiljer skulle bli rädda att drottningens ätt skulle gynnas på deras bekostnad. Trots det menade Christian IV att deras förhållande skulle vara ett äktenskap, att de inför Gud blev man och hustru. Och Kirsten och hennes mamma gick med på det. Ingen bröllopsakt tycks ha hållits men kungen höll hela sitt liv fast vid att det var ett äktenskap. Men drottning blev hon inte; man brukar kalla sådana kungliga äktenskap morganatiska eller äktenskap "till vänster hand".

Kirsten Munk var en dansk adelsdam som sjuttionio år gammal ingick ett morganatiskt (halvofficiellt) äktenskap med Kristian IV 1615. Trots att hennes man var kung så blev hon själv inte drottning. Här är hon målad 1623 med de fyra äldsta barnen Anne Katherine, Sofie Elisabeth, Leonora Christina, Valdemar Christian och ett femte Elisabet Augusta på väg. Konstnären heter Jacob van Dort.

Kirsten Munk födde Christian inte mindre än nio barn som levde till vuxen ålder, åtta döttrar och en son, förutom tre som dog som småbarn. De föddes under perioden 1618-1629. Under hela Jens Henriksens uppväxt har det alltså kryllat av kungliga barn när hovet var på Frederiksborg. Han var själv jämnårig med Kirstens och Christians ende son, Valdemar Christian. Jens har säkert inte kommit i närmare beröring med dem men utan tvekan känt till dem och sett dem ibland. Och om han har kommit ihåg Kirsten Munk från sin barndom har han nog tänkt på henne med stor mage; hon genomgick ständigt graviditeter.

Säkert har Jens också som barn hört om det stora, uppslitande bråket i den kungliga familjen som började 1628. Någoting gick snett mellan kungen och Kirsten. I november det året låste Kirsten en kväll sin sängkammardörr för kungen. Christian IV blev mycket uppbragt och lät nästa dag rista in på en sten i slottsparken ”MM C4 1628”. Antagligen ska det utläsas ”minne av Christian IV:s martyrium 1628”, och det har föreslagits att han tänkte sig stenen som en parallell till den sten Jesus satt på när han hånades hos Pilatus. Det kan förefalla nästan blasfemiskt att kungen identifierade sig med Jesus men speglar nog både hans djupa religiositet och hans nästan gränslösa självupptagenhet. Men kanske betyder MM bara Mårtensmässan, tiden då det hela hände. I varje fall måste Jens ha sett stenen många gånger och hört historien om dess tillkomst; stenen står kvar där än idag.

Kirsten låste efter ett tag upp dörren, förhållandet lappades ihop men haltade några år och 1630 lämnade hon kungen för gott; han anklagade henne senare många gånger för att hon de sista åren varit otrogen och att hennes sistfödda dotter inte var hans. Christian IV skulle ägna mycket energi under resten av sitt liv åt att skriva anklagelseskrifter mot henne, bråka med henne och hennes mor, och också försöka dra henne inför rätta, men hennes högadliga släktingar och vänner beskyddade henne. Han anklagade henne till och med för att ha försökt mörda honom upprepade gånger, men vi har inte hennes version och som vanligt är det bäst att inte försöka döma om andras skilsmässor. Kirsten förvisades till ett gods hon hade på Jylland och barnen fick besöksförbud, men de trotsade sin kungliga far och fortsatte träffa henne.

Allt det här har det säkert skvallrats mycket om och inte blev det bättre av att kungen snart tog sig en ny sambo, denna gång en enkel borgerlig kvinna, Vibeke Kruse, som födde honom två söner, även de adlade med namnet Gyldenløve. Det ledde till nya stormar inom familjen. Valdemar Christian, som antagligen såg sig som Munk-barnens ledare eftersom han var den ende sonen, skällde vid ett tillfälle Vibeke för hora och hennes barn horungar. Christian IV reagerade med att låta hovprästen tillrättavisa honom; en ganska mild reaktion, eller kanske en resignerad?

Maktkamp i kungafamiljen

Så såg alltså den stora, spretiga kungliga familjen ut som då och då bodde på Frederiksborg under Jens Henriksens unga år. När han 1642 hade flyttat till Köpenhamn för att läsa teologi vid universitetet har han fortfarande varit ganska nära den, eftersom också Rosenborg och Christiansborg ofta beboddes av hovet, och här har han på nära håll kunnat följa nya, dramatiska händelser.

Först har han nog berörts av det nya kriget. När svenskarna hade en tillfällig paus i trettioåriga kriget passade de på att anfälla Danmark-Norge. Det blev en ny förlust för Christian IV, som inte bara blev av med ett öga under sjöslaget vid Kolberger Heide, utan också i freden 1645 fick avträda ett antal danska och norska områden till Sverige. Kriget måste ha märkts i Köpenhamn, där flottans huvudstation var belägen, och stridsplatserna i Skåne var inte långt borta. Kanske var köpenhamnarna rädda för att svenskarna skulle gå i land på Själland. De har nog också sett att den gamle kungen var trött och desillusionerad efter kriget och känt av att statens kassa var tommare än någonsin.

Vi har redan nämnt att hertig Frederik blev gift 1643. I själva verket stod de kungliga brölloppen tätt dessa år. Christian gifte bort sina och Kirsten Munks döttrar med högadelsmän från Danmark och Holstein. Han markerade tydligt deras status; de blev inte gifta med andra kungligheter, men väl med den allra finaste högadeln, och de stod egentligen lite över den, eftersom de fick titeln grevinna av Slesvig och Holstein. Det var bara en tom titel, men eftersom den danska adeln ännu var obetitlad visade det att hans döttrar stod ännu högre. En fördel var också att han på det här viset knöt till sig adelsmän som kunde vara hans stöd mot den gamla rådsadeln, som han ofta låg i fejd med.

Säkert har Jens Henriksen, eller Janus Henrici som han på latin hette som student, alldeles särskilt lagt märke till kungens favoritdotter Leonora Christina, gift med rikshovmästaren Corfitz Ulfeldt. Corfitz hade seglat upp som kungens viktigaste rådgivare, han var högt bildad och hade viktiga internationella kontakter och i praktiken blev han kungens

finansminister. Corfitz och Leonora förde sig som landets ledande par och Jens har säkert ofta gått förbi deras eleganta hem vid nuvarande Gråbrødre Torv. Corfitz var på väg att bli för mäktig för kungen och ibland kom de i tvist, Corfitz hotade med att avgå och hans svärfar gav alltid med sig. Kungen behövde Corfitz och Leonora Christina som stöd på sin ålderdom.

Leonora Christina vid 25 års ålder. Målad av Gerhard van Honthorst 1647. Corfitz Ulfeldt var gift med Leonora Christina. Målning från 1600-talet av okänd konstnär.

På slutet av Jens Henriksens studietid kunde han på nära håll följa hur kungahuset skakades av kriser. 1647 dog prins Christian och landet stod utan tronföljare. Christian IV ville förstås att riksrådet skulle välja hertig Frederik, men innan det var gjort dog kungen själv i början av år 1648 på Rosenborg. Corfitz och Leonora Christina grep nu makten, de kastade ut Christians sambo Vibeke Kruse från slottet trots att hon var svårt sjuk (hon dog strax därefter) och tänkte inte dela makten med hennes söner. I stället fick Corfitz Ulfeldt riksrådet att deklarerera att den gamle kungens förhållande till Kirsten Munk hade varit ett legitimt äktenskap.

Det innebar att döttrarna nu officiellt var att betrakta som kungliga barn och vid Christians begravning, som Jens har kunnat bevittna, behandlades de statusmässigt som prinsessor. Deras barn, särskilt Corfitz och Leonoras äldsta son, som var Christian IV:s äldsta barnbarn, seglade upp som tronkandidater. Riksrådet valde nu i stället, som väntat, kungens enda kvarlevande legitima son, Frederik, till kung som Frederik III. Men han och hans drottning Charlotte Amalie kunde med rätta känna sig överflyglade i glans av Corfitz och Leonora. Frederik III tvingades också acceptera en handfästning som tog det mesta av makten från honom och lade den i riksrådets händer. I november 1648 kröntes han men det var ett spektakel Jens Henriksen gick miste om. Han hade då redan utsetts till präst i Östra Sallerup och lämnat Köpenhamn.

Märkliga rykten från Köpenhamn

Borta i Skåne har Jens Henriksson antagligen inte lika bra kunnat följa med i händelserna kring kungafamiljen. Förmodligen har han nåtts av nyheter och skvaller, och det skulle fortsatt finnas dramatiska skeenden att skvallra om, så dramatiska att man kan tänka sig att pastor Jens, där han har suttit i sin prästgård, har sagt till resanden från Köpenhamn ”Är det verkligen sant?” Här ska bara kort antydast en del av dessa händelser.

Den stora kungafamilj som skapats genom Munk-döttrarnas legitimering skulle snart skäras ner. Både Frederik III och den gamla rådsadeln kände sig hotade av de mäktiga svärsönerna och i några välplanerade slag krossades deras ställning. Corfitz Ulfedt och flera andra av svärsönerna anklagades för korruption och avsattes från sina ämbeten. Deras fruar förlorade sina grevinnetitlar. Kungafamiljen bantades ner och kungen tog ledningen inom den. Han hade förlorat makten i staten men gripit makten i dynastin.

För paret Ulfedt följde en dramatisk tid. 1651 flydde de från anklagelserna och Corfitz gick i svensk tjänst. Kanske återsåg Jens Henriksen honom och Leonora Christina 1658, när Corfitz Ulfedt på svensk sida var med och tog över Skåne och fick en viktig position där.

Som tack fick han av Karl X Gustav bland annat Herrevadskloster och Sölvesborg. Corfitz och Leonora tog säte i Malmö, men även den svenska regimen blev misstänksam mot hans lojalitet och startade en rättegång mot honom. Åter flydde paret, denna gång tillbaka till Danmark, där de internerades på Hammershus slott på Bornholm och tvingades avsäga sig nästan alla sina egendomar för att bli fria.

Upplysningar om vad som hände i den danska kungafamiljen nådde nu, efter Skånes statsbyte 1658, bara Jens Henriksen som rykten från främmande land, men förbindelserna över Öresund var livliga och ett och annat har han nog kunnat följa med i. Det gav säkert eko att Corfitz och Leonora Christina än en gång flydde, denna gång ut i Europa, där Corfitz försökte få både Brandenburg och Frankrike med på krig mot Danmark. Nu dömdes han i sin frånvaro som landsförrädare, en docka föreställande honom halshöggs offentligt och hans och Leonoras palats vid Gråbrødre Torv revs; på stället restes en skampåle över honom, som stod kvar i hundra år. Idag kan man se den vid Köpenhamns stadsmuseum. Det förtjänar att påpekas att tvärtemot vad som ibland påstås var det inte för övergången till Sverige och hans roll i Skånes erövring som han dömdes för landsförräderi, utan för stämplingarna mot Danmark i Brandenburg och Frankrike.

Jagad av verkliga eller inbillade danska agenter dog Corfitz i en båt på Rhen 1664. Då hade Leonora Christina redan blivit tillfångatagen i England och förd till Danmark. Där satte hennes kunglige halvbror henne i fängelset Blåtårn på Christiansborgs slott och där fick hon sitta i 22 år, till 1683. Hennes fångenskap blev en stor vinst för dansk kultur; hon ägnade sig åt att skriva en självbiografisk framställning av tiden i fängelset, som hon kallade "Jammers Minde", Minne om jämmern. Det är faktiskt inte särskilt mycket jämmer i den, snarare utmärks den av hur hon med uppfinningsrikedom och förvånansvärt gott humör får tiden att gå i fängelset. Manuskriptet återfanns hos släktingar på slutet av 1800-talet och boken är nu en klassiker i dansk litteratur.

Jens Henriksen har säkert hört talas om den fallna prinsessan inspärrad i Blåtårn och har kunnat erinra sig att henne har han sett leka som liten

flicka vid Frederiksborg. Det är mer osäkert om han någonsin hade sett Christian V, född 1646, som 1670 efterträdde sin far. Han var den första danska kung som ärvde tronen, eftersom Frederik III med en statskupp 1660 hade infört arvrike, gjort sig enväldig och avskaffat riksrådet. Samtidigt införde han stränga bestämmelser om ordningen inom kungahuset och dynastin blev kraftigt centrerad till kungens person; man kan säga att han nu definitivt tog makten både i staten och i dynastin. Det kungliga enväldet skulle vara i Danmark ända till 1849.

Det är sannolikt att Christian V hade velat frige sin moster Leonora Christina, men hölls tillbaka av änkedrottningen Charlotte Amalie, som inte kunde förlåta att Leonora en gång velat överglänsa henne i prakt och makt. Så snart Charlotte Amalie 1685 var död blev Leonora nämligen frigiven och gavs en kunglig herrgård på Lolland, Maribo kloster, att bo på. Här fortsatte hon skriva, målade och lekte med barnbarnen till sin död 1698. Kan man tänka sig att hon, när hon strövade i sin trädgård, någon gång mindes den välskötta slottsträdgården på Frederiksborg och kanske en liten trädgårdsmästargosse som arbetade där?

Men nu var Jens Henriksen ännu längre från det som hände i Danmark. 1658 hade ändringarna i Skåne inte varit så stora. Skåne hade inte blivit en del av kungariket Sverige utan en underlydande provins, som, på det sätt som var vanligt med erövringar i den tidens Europa, behöll sina gamla, i detta fall danska, lagar och regler. Men 1683, sedan det hotat att gå förlorat i Danmarks återerövringsförsök under skånska kriget, hade Skåne officiellt införlivats i det svenska riket, svenska lagar, privilegier och kyrkoordning infördes och av Jens Henriksen hade blivit den svenske prästen Jöns Henriksson. Inte minst Karl XI:s stenar visar väl att prästen i Östra Sallerup nu hade sin rojalistiska uppmärksamhet vänd mot det svenska kungahuset. Kanske tänkte han ändå någon gång på sin ålders höst tillbaka på de färgstarka gestalterna i den brokiga danska kungafamiljen som han varit nära i ungdomen.